

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

ZGODOVINA IN TEORIJA GLEDALIŠČA IN FILMA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Sreda, 4. junij 2025

SPLOŠNA MATURA

IZPITNA POLA 1

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	1	♦ Smrt in deklica II (Trnuljčica)	
	4	štiri od: ♦ Smrt in deklica I (Sneguljčica) ♦ Smrt in deklica III (Rozamunda) ♦ Smrt in deklica IV (Jackie) ♦ Smrt in deklica V (Stena) ♦ Princeza v spodnjem svetu (namesto sklepne besede)	
Skupaj	5		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2	1	♦ Delo in deklica I–V: Drame tlačank	
	4	♦ Naslov je izpeljava iz naslova Elfriede Jelinek, prav tako je podobna zgradba, 5 delov z dodatkom. Pri reprezentaciji žensk pa se besedili razlikujeta, medtem ko Jelinek obravnava bodisi princeze iz pravljic, literarne osebe ali princeze v realnem življenju, se Nika Švab posveti prekarim delavkam različnih profilov (sociologinja kulture, kulturna producentka, arhitektka, delavka v digitalnem marketingu, pisateljica/dramatičarka), dokumentaristično predstavi njihovo delo. Iz smrti, ki spremlja deklico, se prelevi v delo, ki spremlja ženske poznih dvajsetih/zgodnjih tridesetih let v dvajsetih letih enaindvajsetega stoletja.	Za primerjavo do 4 točke.
Skupaj	5		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3	1	♦ Županova Micka	
	2	♦ Velja za prvo dramsko besedilo, ki je bilo uprizorjeno 28. decembra 1789 v Stanovskem gledališču v Ljubljani. Z njim označujemo rojstvo slovenskega gledališča.	Za povezavo z zgodovino do 2 točki.
	3	♦ V dramskem besedilu sta dva ženka lika, in sicer Micka in Šternfeldovka. Micka je sprva naivna, nato pa preračunljiva in premetena, prav tako je za dogajanje usodna Šternfeldovka, ki Micki odpre oči in skupaj z njo neusmiljeno kaznuje prevaranta. Reprezentacije žensk so pozitivne, čeprav gre za patriarhalne vzorce, v katerih ženske kljub vsemu zmagajo. (ali po smislu)	Za reprezentacije žensk do 3 točke.
Skupaj	6		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4	4	♦ 2004 ♦ Slovenskem mladinskem gledališču ♦ Sneguljčico ♦ Ljubimki	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5	3	♦ Tekst telesa je prav tako sestavljen iz 5 delov in dodatka. ♦ Odlomek C sodi v II. del, in sicer z naslovom Zakaj?. (I. Mrtvaški ples II. Zakaj? III. Babice pa že ne bom pustila kar tako umret, samo zato ker je prišlo do tega, da je stara gluha in ne ve in ne ve in ne ve ne ve ne ve ne ve, kaj govori IV. Bolezen V. Paradise - In dodatek: O neki genezi.)	Za opis zgradbe do 2 točki. Za pravilno umestitev odlomka 1 točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6	6	♦ Elfriede Jelinek doda namesto sklepne besede še tekst Princeza v spodnjem svetu, v katerem razmišlja o poziciji in smrti princeze Diane. ♦ Nika Švab doda Epilog, in sicer pogovor ob svetovnem dnevu knjige, ki ga vodi moderator, v njem pa nastopijo nosilke besedila v prejšnjih delih/besedilih/dramoletih. Nekakšna avtofikcija in samokritičen avtorski premislek, v katerem nastopajoče razmišljajo, ali so dobro napisane. ♦ Anja Novak Anjuta doda dodatek o neki genezi, v katerem se najprej zahvali Simoni Semenič, ki jo je inspirirala, nato doda še dodatek k besedilu, in sicer Mamkino pesem.	Za vsak povzetek in temo do 2 točki.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7	8	♦ Popolna drama po tematiki: pisala bo o stanovanjski problematiki, vprašanju spola in razrednem boju (povezan je z vsemi družbenimi vprašanji). ♦ Liki: gej, mati samohranilka, starejša gospa, mlajša zaposlena in en migrant. ♦ Sprašuje se, ali je povprečen dan samozaposlenega dovolj dramatičen, da ji ne bi očitali nepoznavanja osnov dramskega pisanja, saj igralka (uprizarja pisanje razpisa) tipka ali bulji v ekran, skuha si kosilo, speče kiš, pa nič ne govori ...: »je to pol še dramski prizor?«. - Skrbi jo, da je nemogoče napisati žanrsko hibridno dramo, za katero je jasno, da gre za odločitev.	Za povzetek popolne drame po tematiki do 2 točki. Za povzetek oseb do 3 točke. Za povzetek skrbi, ki jo izraža, do 3 točke.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
8	6	♦ G. Poschmann predlaga nosilce teksta, govorjeni tekst in dodatni tekst. ♦ V odlomku B je nosilka besedila Frida, govorjeni tekst pa je vse drugo.	Za pojme do 3 točke. Za utemeljitev do 3 točke.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
9	3	♦ Nosilci besedila v odlomku C so: telo, deklica, ptički, mama. Glavni nosilec je telo, ptički naj bi bili fetusi, kot jih imenuje avtorica, in v besedilu predstavljajo zbor (v antiki komentar).	Za nosilce besedila in utemeljitev do 3 točke.
	2	♦ Prva replika ptičkov: čiv, čiv, zjutraj hodi po štirih, opoldne po dveh, zvečer po treh ..., se navezuje na Sfingino uganko iz mita o tebanski kraljevi hiši oz. na tragedijo Kralj Ojdip.	Za povzetek replike in navezavo na antični mit do 2 točki.
	3	♦ Preostali nosilci besedila so še: Ptičica, Freska Mrtvaški ples, Babica.	Za preostale nosilce besedila 3 točke.
Skupaj	8		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
10	4	♦ Tema odlomka je splav. ♦ Telo, deklica in mama se pogovarjajo o splavu. Če je bil otrok spočet, kot pravi mama, »komaj sva se poznala in nisva bila poročena«, deklica sprašuje: »Zakaj nisi naredila splava?« Mama odgovarja, da dobre mame ne razmišljajo o splavu. Tak odgovor je povezan s socialnim poreklom, ki naj bi bilo v odlomku kmečko, podeželsko, saj gre deklica v nadaljevanju z mamo na njivo, v blato, in si mora obuti škornje. Tako zasnovan pogovor o splavu je odziv patriarhalnih družbenih odnosov in patriarhalnega pogleda na svet, ki s sramom krati ženski njeno svobodno odločitev (tudi v obliki težjih opravil, ki jih morajo opravljati ženske).	Za povzetek teme 1 točka. Za povzetek pogovora in utemeljitev do 3 točke.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
11	8	♦ Družbeni kliše je »živela srečno do konca svojih dni«, ki ponavadi pospremi pravljice, prav tako tudi Grimmovo Trnuljčico. Trnuljčica je klasična pravljica o princu, princesi, zlobni 13. vili sojenici, ki ni bila povabljen na zabavo, in o tem, da dobro premaga zlo. Trnuljčico odlikujeta samo lepota in strašna nerodnost pri delu s kolovratom, kar pogrezne kraljestvo v stoletni spanec, in reši jo lahko samo princ čistega srca. Princa pa odlikuje samo čisto srce, saj se trnje pred njim umakne. ♦ V odlomku se princ in princesa razkrivata kot osebi, ki po poljubu princa, ki oživi princeso, oba iščeta svojo identiteto med živaljo in dogodkom, med lastnino nekoga in zgolj podobo, med svetom živih in mrtvih. Da ugotovita, da sta med živimi, imata spolni odnos v podobah plišastih živali. Princ ima že od začetka nadet živalski kostum z velikim penisom, medtem ko ga princesa odene v belega zajčka med dogajanjem. Ugotovita vsaj, da sta vendarle še živa in najbrž v Avstriji (ali po smislu).	Za utemeljitev do 2 točki. Za oznako klasičnih junakov do 2 točki. Za razkritje v odlomku do 4 točke.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
12	2	♦ DA ♦ Vzroka za bolezní ne gre iskati v posamezníku, v njegovem notranjem ustroju, ampak v nasílju zunanjega okolja, ki je strukturirano v prevladujočih družbenih razmerjih, v hierarhiji in dinamiki moči med spoloma, v reaktivnih in represivnih mikropolitikah, v nenehnih poskusih degradacije življenja itn.	Za vsak pravilni odgovor in utemeljitev do 2 točki.
	2	♦ NE ♦ Nika Švab je bila dve leti prej (2021) nominirana za nagrado Slavka Gruma.	
	2	♦ NE ♦ Univerza DAMU je v Pragi.	
Skupaj	6		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
13	10	♦ Elfriede Jelinek, Nika Švab in Anja Novak Anjuta ♦ Esejski zapis: oznaka avtorice, oznaka njenega dela prek razgaljanja družbenih, političnih, spolnih, jezikovnih razmer (po smislu)	Za imena do 3 točke. Za esejski zapis do 7 točk (vsebina do 5 točk, jezik in slog do 2 točki).

Skupno število točk IP 1: 79

IZPITNA POLA 2

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	1	tematika 1, ena od: ♦ Špelina osamljenost (po odhodu fanta v ZDA) ♦ Špelino preživljanje časa (po odhodu fanta na delo v tujino) ♦ ...	
	1	tematika 2, ena od: ♦ Špelina priložnostna dela ♦ Špelin razgovor za stalno zaposlitev ♦ ...	
	1	tematika 3, ena od: ♦ Špelina samota in razočaranje po neuspešnem razgovoru za redno delovno mesto ♦ Špelina osamljenost po izgubi začasnega delovnega mesta ♦ ...	
	1	izrazno sredstvo: ♦ filmska glasba, glasbeni motiv ♦ ...	
	1	vloga izraznega sredstva, ena od: ♦ dopolnjuje (poudarja) vzdušje dogajanja in podčrtuje stanje osamljenosti, izoliranosti, nemoči, brezperspektivnosti protagonistke ♦ podčrtuje občutenje mrtvega teka, v katerem se je znašla protagonistka ♦ ...	
Skupaj	5		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2	3	kamera, tri od: ♦ statična kamera ♦ gibljiva kamera – vožnja (nazaj – kamera se umika protagonistki) ♦ zumiranje ♦ približevanje, oddaljevanje ♦ ...	
	2	kompozicija, dve od: ♦ centralna kompozicija – filmski liki so umeščeni v središče kadra ♦ središčna kompozicija, liki so umeščeni v center pozornosti ♦ decentralizirana kompozicija – protagonistka je premaknjena iz središča kadra ♦ razsrediščena kompozicija – filmski lik je premaknjen iz centra pozornosti ♦ ...	
	1	barve, ena od: ♦ v barvnem spektru je uporabljena metoda ujemanja prevladujočih barv in barvnih detajlov ♦ barve se dopolnjujejo in so prilagojene odtenkom prevladujoče barvne scenografije realnih prizorišč ♦ posebna pozornost je posvečena barvnim detajlom	

		♦ temno stanovanje odraža Špelino notranje občutje ♦ ...	
	3	vzdušje, tri od: ♦ mizanscena v Špelinem stanovanju s temnačno svetlobo ustvarja turobno, otožno, melanholično vzdušje ♦ mizanscena na bazenu deluje izpraznjeno, opustelo in poudarja Špelino izoliranost, osamljenost ♦ mizanscena v muzeju deluje hladno, sterilno in nedostopno ♦ ...	
	3	filmski plani, tri od: ♦ splošni plan ♦ srednji plan ♦ bližnji plan ♦ ...	
Skupaj	12		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3	1	dogajanje: ♦ Špelin fant se je odpeljal s kombijem na letališče. Ostala je sama in gleda za vozilom, potem pa se zazira v prometno ulico. ♦ ...	
	1	kompozicija 1: ♦ dinamična kompozicija (zaznavno gibanje kamere) ♦ ...	
	1	kompozicija 2, ena od: ♦ statična kompozicija ♦ decentralizirana statična kompozicija – protagonistka je premaknjena iz središča kadra ♦ ...	
	2	pogled 1: ♦ subjektivni pogled Špelinega fanta iz kombija pomen 1, ena od: ♦ pomeni premikanje Špele iz centralne (osrednje) cone pozornosti na obrobje ♦ simbolizira premikanje Špele na družbeno obrobje ♦ ...	
	2	pogled 2: ♦ polsubjektivni pogled Špele na prometno ulico pomen 2, ena od: ♦ simbolizira pogled Špele na kaotičnost situacije, ki je pred njo ♦ pomeni napoved Špeline zapletene, nepredvidljive prihodnosti ♦ ...	
Skupaj	7		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4	1	prizorišče 1: ♦ spodnje nadstropje Mijinega stanovanja v socialnem naselju (predsoba, dnevna soba, kuhinja in stopnišče)	
	1	dogajanje 1: ♦ Joannina zabava s prijatelji. Prihod Connorja na zabavo, kjer Mia zvedavo opazuje dogajanje, dokler je mama brutalno ne spodi v njeno sobo. Mia v kuhinji izmakne steklenico džina in odide v mamino spalnico. ♦ ...	
	1	prizorišče 2: ♦ mamina spalnica	
	1	dogajanje 2: ♦ Mia se zapija (pije džin), brska po maminih predalih in se liči z njenimi ličil, dokler ne omaga na postelji. Po koncu zabave prideta mama in Connor, ki jo vzame v naročje in odnese v njeno sobo. ♦ ...	
	1	prizorišče 3: ♦ hodnik stanovanja in Mijina soba	
	1	dogajanje 3: ♦ Connor nosi Mio čez hodnik v njeno sobo, kjer jo sezuje, ji sleče trenirko in jo pokrije ♦ ...	
	1	zvok: ♦ zvok je diegetski (izvira s prizorišč) ...	
Skupaj	7		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5	1	kompozicija: ♦ dinamična (fluidna) kompozicija	
	1	kamera: ♦ ročna kamera (kamera z roke, snemanje z ročno kamero) ♦ ...	
	1	osvetlitev: ♦ ambientalna (naravna) osvetlitev/svetloba ♦ ...	
	3	filmski plani, tri od: ♦ splošni plan ♦ srednji plan ♦ veliki plan ♦ detajl ♦ ...	
	1	dnevna svetloba, ena od: ♦ dnevna svetloba je večinoma desaturirana (bleda, nekontrastna) ♦ v nekaterih poetično toniranih prizorih je uporabljena sončna svetloba za poudarjanje igre svetlobe in senc ♦ ...	

	1	nočna svetloba, ena od: ♦ nočna svetloba v interierjih je izrazito saturirana (barvno nasičena), v prevladujočem odtenku, ki ga zagotavlja ambientalna luč ♦ nočna svetloba v zunanosti je kontrastna, njena intenzivnost je spremenljiva glede na njen ambientalni vir ♦ ...	
Skupaj	8		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6	1	gibanje: ♦ gibanje je najprej upočasnjeno (dokler Connor nosi Mio), ko jo položi na posteljo, se normalizira ♦ ...	
	1	zvok: ♦ v zvočni sliki slišimo okrepljeno (zadrževano) dihanje protagonistke ♦ ...	
	1	osvetlitev: ♦ osvetlitev je ambientalna in visoko kontrastna, njen vir ni natančno določljiv ♦ ...	
	1	barve: ♦ v barvni razsežnosti prevladujeta črna in zamolkla, izrazito nasičena oranžna ♦ ...	Za navedbo katerekoli barve 1 točka.
	1	globinska ostrina: ♦ z uporabo plitvega fokusa se razostruje okolica in izostrujejo detajli Mijinega obraza in Connorjevih rok ♦ ...	
	2	kompozicija: ♦ Kompozicijo ima značilnost kadra-v-kadru oz. uokvirjenega kadra, ki ga ustvarjajo Mijine pred glavo prekrižane roke. Tako nastane dodaten zaslon, ki zmanjšuje polje videnja in uokvirja tako pogled na Mijino obličje kakor območje njenega videnja, ko opazuje Connorjeve gibe in dejanja. ♦ Uokvirjena kompozicija oz. uokvirjeni kader, ki nastane tako, da je pogled na središčni element v kadru omejen s posameznimi detajli, ki so v prvem planu in s tem ustvarijo nekakšno obrobo ali okvir osrednjega motiva oz. podobe. ♦ ...	
Skupaj	7		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
7	2	simbol ujetosti, dve od: ♦ konj (kobilica) ♦ hrček v kletki ♦ riba (na suhem); ujeta riba; krap ♦ psi na verigah, na povodcih ali za ograjami ♦ ...	
	1	simbol prostosti, ena od: ♦ ptice (škorci) v letu ♦ kačji pastir ♦ galebi, grlice, taščice (slišimo njihovo oglašanje) ♦ ...	
Skupaj	3		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
8	4	♦ Mia Williams ♦ Katie Jarvis ♦ Connor O'Reily ♦ Michael Fassbender	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
9	3	tri od: ♦ jasno razvidna tematika, ki predstavlja življenje delavskega razreda in zapostavljenih slojev družbe ter njihov boj za pravičnejše življenjske razmere ♦ kombinacija različnih realističnih stilov, kot so dokumentarni, opazovalni, psihološki, senzualni, ali subjektivni realizem ♦ kritični naboj z očitno in odločno izraženo obsodbo nevzdržnih stanj, situacij, odnosov ♦ značilna ikonografija delavskih ali kmečkih življenjskih okolij (socialna stanovanja, barakarska naselja, rudniške kolonije) in delovnih območij, (težka industrija, rudarstvo, kmetijstvo, ribištvo) ♦ osredotočenost na dejanskost, takšno, kakršna je, prek obravnave aktualnih situacij, filmskih likov in družbenih zagat ♦ prizadevanje napraviti vidno (in slišno) osvobodilno zavzemanje zatiranih in marginaliziranih skupin ter posameznikov ♦ opozarjanje na zamolčevane ali zatajevane družbene probleme ♦ ...	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
10	3	♦ A ♦ B ♦ E	Za vsako pravilno rešitev 1 točka. Če so označeni več kot trije odgovori, se za vsak napačen odgovor odvzame točka.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
11	4	♦ Urša Menart ♦ vesna ♦ Varuh meje ♦ Slepa pega	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
12	2	značilnosti, dve od: ♦ barve so izjemno nasičene (saturirane), vključeni so močni kontrasti med posameznimi barvami ♦ kadar je uporabljena ambientalna svetloba, je njen prevladujoči odtenek tako poudarjen, da dobimo občutek, da se barve v filmu razlivajo ♦ ...	
	2	učinek, dve od: ♦ kadar filmske podobe odstopajo od tega, kar gledalci pričakujejo od filma, ki pripoveduje realistično zgodbo, se destabilizira ali podre odnos med zaznavo in resničnostjo ♦ takšen pristop poudarja določeno nenaravnost filma in usmerja pozornost na posamezne, z rabo barv poudarjene segmente ♦ nevsakdanja uporaba barv dokazuje, da lahko realnost obravnavamo na več različnih načinov ♦ s poudarjanjem posamezne barve ali odtenka se lahko okrepi čustveni naboj prizora ♦ barvna nasičenost lahko deluje kot sredstvo poetizacije ali estetizacije običajne situacije oz. vsakdanjega dogajanja ♦ uporaba alternativnega snemalnega pristopa za obravnavanje marginaliziranih likov, ujetih v prekarno življenje, omogoča širjenje možnosti njihove vizualne predstavitve in reprezentacije prekamnosti na splošno ♦ ...	
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
13	4	♦ Clio Barnard ♦ Joanna Hogg ♦ Duane Hopkins ♦ Shane Meadows	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
14	5	♦ Katie Jarvis/neprofesionalna igralka/nepoklicna igralka ♦ ljubimca (partnerja) ♦ posilstvo ♦ ugrabi ♦ vodo (reko, Temzo, morje)	

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
15	4	♦ A ♦ B ♦ D ♦ F	Za vsako pravilno rešitev 1 točka. Če so označeni več kot štirje odgovori, se za vsak napačen odgovor odvzame točka.

Skupno število točk IP 2: 80